

دانشگاه علوم پزشکی تبریز
دانشکده بهداشت و تغذیه

طرح درس : جامعه شناسی سلامت

کد درس : ۹۰	پیش نیاز: ندارد	تعداد و نوع واحد: ۲ واحد- نظری
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	فراگیران : دانشجویان رشته آموزش بهداشت	
مدرس : دکتر عبدالرضا شقاقی	روز و ساعت برگزاری: شنبه - ۱۰-۱۲	محل برگزاری: اتاق کنفرانس گروه
بهداشت عمومی و مدیریت	مدت هر جلسه: ۲ ساعت	شماره تماس
دانشکده/گروه: ۰۴۱۱-۳۳۵۷۵۸۰		

اهداف کلی: آشنا ساختن فراگیران با:

- نقش جامعه شناسی در ارتقای سلامت
- رویکردهای جامعه شناسانه در ارائه خدمات سلامت
- تعریف فرهنگ و ارتباط پدیده های فرهنگی با موضوع سلامت
- آسیب های عمده اجتماعی مرتبط با سلامت در جوامع مختلف
- اصول و آسیب شناسی روابط انسانی در نظامهای ارائه خدمات سلامت
- مفاهیم اولیه مربوط به اقتصاد سلامت
- ارتباط عوامل اجتماعی با بیماریهای روانی
- باورها و اعتقادات سنتی در مورد سلامت و بیماری

جلسه	اهداف کلی	اهداف اختصاصی در پایان این جلسه، با توجه به مطالب ارائه شده، از دانشجو انتظار می رود:	حیطه هدف	شیوه تدریس و رسانه آموزشی
۱	مفاهیم اولیه مربوط به جامعه شناسی سلامت: نگرشی بر مفاهیم سلامت و بیماری	۱- دیدگاههای مختلف نسبت به مفهوم سلامت را طبقه بندی نمایند. ۲- ابعاد مختلف سلامت را بیان کنند. ۳- عوامل موثر بر وضعیت سلامت در جوامع را فهرست نمایند. ۴- طیف سلامت و بیماری را توضیح دهند. ۵- تفاوت دیدگاه پزشکی و بهداشتی را نسبت به مفهوم سلامت بیان نمایند.	شناختی عاطفی	سخنرانی - استاد - بسته آموزشی چند رسانه ای
۲	رویکردهای جامعه شناسانه در ارائه خدمات سلامت	۱- نظریه های مختلف مربوط به ارائه خدمات سلامت را با هم مقایسه نمایند. ۲- تطابق هر یک از نظریه های مربوط به ارائه خدمات سلامت با نیازهای متفاوت افراد جامعه را توضیح دهند. ۳- تاثیر عوامل اجتماعی در کارایی هر یک از نظریه های مربوط به ارائه خدمات سلامت را تبیین نمایند. ۴- کارایی هر یک از نظریه های مختلف مربوط به ارائه خدمات سلامت را بر اساس ساختارهای متفاوت نظامهای ارائه خدمات بهداشتی - درمانی تفسیر نمایند.	شناختی عاطفی	سخنرانی - استاد - بسته آموزشی چند رسانه ای
۳	برابری در برخورداری از خدمات سلامت	۱- عوامل موثر در ایجاد نابرابری در برخورداری از خدمات سلامت در جوامع مختلف را بیان کند. ۲- مفهوم برابری عمودی و افقی را در برخورداری از خدمات سلامت توضیح دهد. ۳- رویکردهای مختلف جامعه شناسانه نسبت به مفهوم سلامت را با هم مقایسه کند.	شناختی عاطفی	سخنرانی - استاد - بسته آموزشی چند رسانه ای
۴	رویکردهای جامعه شناسانه نسبت به مفهوم سلامت	۱- تفاوت دیدگاه جامعه شناسانه به مفهوم سلامت را با دیدگاه زیست پزشکی مقایسه کنند. ۲- دو پیش فرض اولیه در رویکرد جامعه شناسانه نسبت به مفهوم سلامت را توضیح دهند. ۳- انتقادات وارده به رویکرد جامعه شناسانه نسبت به مفهوم سلامت را طبقه بندی نمایند. ۴- تعاریف سلامت در مکتهای جامعه شناسی رایج را توضیح دهند.	شناختی عاطفی	سخنرانی - استاد - بسته آموزشی چند رسانه ای
۵	عوامل اجتماعی موثر بر سلامت	۱- طیف سلامت در جوامع مختلف را توضیح دهند. ۲- نمودهای نابرابری در وضعیت سلامت در جوامع مختلف را بیان کنند. ۳- مهمترین عوامل اجتماعی اثر گذار بر وضعیت سلامت افراد را توضیح دهند.	شناختی عاطفی	سخنرانی - استاد - بسته آموزشی چند رسانه ای
۶	نظریه های مربوط به مطالعه انواع آسیبهای اجتماعی	۱- آسیب شناسی اجتماعی را تعریف کند. ۲- نظریه مک لور و پیچ را در مورد عوامل عمده ایجاد کننده تغییرات اجتماعی شرح دهد. ۳- نظریه امیل دورکیم در مورد علت اصل بروز آسیبهای اجتماعی را شرح دهد.	شناختی عاطفی	سخنرانی - استاد - بسته آموزشی چند رسانه ای

		<p>۴- نظریه آگیرن و نیمکف در مورد علت بروز آسیبهای اجتماعی را شرح دهند.</p> <p>۵- نظریه الیوت و مریل را در مورد علت بر هم خوردن نظم اجتماعی بیان کنند.</p> <p>۶- رویکردهای مختلف مطالعه آسیب های اجتماعی را با هم مقایسه کنند.</p>		
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- انواع آسیب های اجتماعی را نام ببرد.</p> <p>۲- مهمترین عوامل اثر گذار بر بروز آسیب های اجتماعی را طبقه بندی کنند.</p> <p>۳- مراحل مختلف چرخه آسیبهای اجتماعی را توضیح دهد.</p> <p>۴- علل مهم تغییرات اجتماعی مساعد کننده بروز آسیب های اجتماعی را شرح دهند.</p> <p>۵- نظریه های مربوط به بروز آسیب های اجتماعی را شرح دهند.</p>	چرخه آسیبهای اجتماعی	۷
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- پدیده اعتیاد را تعریف کنند.</p> <p>۲- عوارض مختلف پدیده اعتیاد در جوامع را طبقه بندی کنند.</p> <p>۳- عوامل موثر بر بروز پدیده اعتیاد را شرح دهند.</p> <p>۴- انواع فرآورده های اعتیادآور را طبقه بندی نمایند.</p>	اعتیاد و تاثیر عوامل اجتماعی بر بروز آن	۸
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- عوامل مستعد کننده و عوامل بازدارنده از سوء مصرف فرآورده های اعتیادآور را طبقه بندی کنند.</p> <p>۲- اقدامات لازم برای پیشگیری از اعتیاد را در سطح مقدماتی توضیح دهند.</p> <p>۳- اقدامات لازم برای پیشگیری از اعتیاد را در سطح اول توضیح دهند.</p> <p>۴- اقدامات لازم برای پیشگیری از اعتیاد را در سطح دوم توضیح دهند.</p> <p>۵- اقدامات لازم برای پیشگیری از اعتیاد را در سطح سوم توضیح دهند.</p>	پیشگیری از اعتیاد	۹
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- تاثیر رفتارهای خشونت آمیز در شاخص های سلامت جامعه را توضیح دهد.</p> <p>۲- انواع رفتارهای خشونت آمیز در سطح جامعه را طبقه بندی نماید.</p> <p>۳- ماهیت رفتارهای خشونت آمیز در سطح جامعه را توضیح دهد.</p> <p>۴- عوامل اجتماعی موثر در بروز رفتارهای خشونت آمیز در سطح جامعه را توضیح دهد.</p>	تاثیر عوامل اجتماعی در بروز انواع خشونت در جامعه	۱۰
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- مصادیق سوء رفتار با کودکان را توضیح دهد.</p> <p>۲- مصادیق سوء رفتار با شریک زندگی را توضیح دهد.</p> <p>۳- مصادیق سوء رفتار با افراد سالمند را توضیح دهد.</p> <p>۴- عوامل اجتماعی مرتبط با بروز انواع سوء رفتار در سطح جامعه را تجزیه و تحلیل نماید.</p>	سوء رفتار با کودکان، شریک زندگی و افراد سالمند	۱۱
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- اقدامات مربوط به پیشگیری از خشونت را در سطح مقدماتی توضیح دهند.</p> <p>۲- اقدامات مربوط به پیشگیری از خشونت را در سطح اول توضیح دهند.</p> <p>۳- اقدامات مربوط به پیشگیری از خشونت را در سطح دوم توضیح دهند.</p> <p>۴- اقدامات مربوط به پیشگیری از خشونت را در سطح سوم توضیح دهند.</p>	اقدامات پیشگیری برای جلوگیری از خشونت	۲۱
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- حیطه های اصلی حقوق انسانی در برخورداری از خدمات سلامت را نام ببرد.</p> <p>۲- رویکرد مبتنی بر توجه به حقوق انسانی در ارائه خدمات سلامت را توضیح دهد.</p> <p>۳- پنج اصل مهم در ارائه خدمات سلامت از جنبه انسانی را توضیح دهد.</p> <p>۴- موارد تبعیض در برخورداری از خدمات سلامت را طبقه بندی نماید.</p> <p>۵- اصول مهم اخلاقی در انجام پژوهش بر روی موجودات انسانی را توضیح دهد.</p>	روابط انسانی در نظام ارائه خدمات سلامت	۳۱
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- جرم و تفاوت آن با تخلف را توضیح دهد.</p> <p>۲- نظریه های مربوط به بروز جرم و تخلف را در جامعه توضیح دهد.</p> <p>۳- موارد جرائم و تخلفات در گروه های اجتماعی بالا و پایین را مقایسه کند.</p> <p>۴- موارد و مصادیق مربوط به تخلفات در بخش خدمات سلامت را طبقه بندی کند.</p>	جرم و تخلف	۴۱
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- عوامل اصلی موثر در ایجاد مرگهای زودرس در سطح جوامع را طبقه بندی نماید.</p> <p>۲- مهمترین علل مربوط به مرگهای زودرس در جوامع مختلف را مقایسه کند.</p> <p>۳- شبکه علیتی در وقوع مرگهای زودرس را توضیح دهد.</p> <p>۴- روند تغییرات الگوی عوامل مربوط به مرگهای زودرس در جوامع مختلف را توضیح دهد.</p> <p>۵- راهکارهای مهم برای پیشگیری از مرگهای زودرس در سطح جامعه را توضیح دهد.</p>	عوامل موثر بر مرگهای زودرس در جوامع مختلف	۵۱
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- مفهوم ننگ اجتماعی را توضیح دهد.</p> <p>۲- انواع ننگهای اجتماعی را طبقه بندی نماید.</p> <p>۳- عواقب مربوط به ننگهای اجتماعی را در سطح جامعه بحث کند.</p> <p>۴- مراحل مختلف مربوط به واکنش افراد در برابر ننگهای اجتماعی را توضیح دهد.</p> <p>۵- انواع تابوها در سطح جوامع را طبقه بندی نماید.</p> <p>۶- تاثیر انواع تابوها بر شاخصهای سلامت جوامع را بحث کند.</p>	ننگهای اجتماعی و ارتباط آنها با عوامل فرهنگی	۶۱
سخنرانی – استاد – بسته آموزشی چند رسانه ای	شناختی عاطفی	<p>۱- تاریخچه مربوط به نظریه های مربوط به وقوع بیماری در انسان را خلاصه نماید.</p> <p>۲- انواع اقدامات سنتی برای ارتقاء سلامت را طبقه بندی نماید.</p> <p>۳- تاریخچه طب سنتی در ایران را توضیح دهد.</p> <p>۴- میزان گستردگی استفاده از روشهای طب مکمل در جوامع مختلف را توضیح دهد.</p> <p>۵- مهمترین چالشهای مربوط به استفاده از روشهای طب مکمل را توضیح دهد.</p> <p>۶- مزایای استفاده از روشهای طب مکمل را بحث کند.</p>	طب مکمل و خواستگاه آن در جوامع مختلف	۱۷

فعالیت‌های یادگیری دانشجویان:

بحث گروهی، بارش افکار و مشارکت در بحث جمعی بصورت پرسش و پاسخ.

شیوه ارزیابی دانشجو:

ارزیابی نهایی یادگیری در دانشجویان بر اساس معیارهای زیر صورت خواهد گرفت:

۱- نحوه پاسخگویی به سوالات امتحان میان ترم و پایان ترم که به شکل سوالات چهار گزینه ای طراحی خواهند شد.

۲ - علاقه به شرکت در بحثهای گروهی، حضور منظم در جلسات آموزشی، اشتیاق به مشارکت در طرح پرسش و پاسخگویی به سوالات و نیز علاقه به یادگیری مفاهیم جدید و آموزش آنها به سایر فراگیران که با تشخیص اساتید امتیاز هر دانشجو در مقایسه با سایر دانشجویان مشخص خواهد شد.

۳- زمان برگزاری امتحان میان ترم در جلسه هشتم و امتحان پایان ترم بر اساس جدول زمان بندی شده از طرف دانشکده خواهد بود.

منابع اصلی درس:

1. Coffey A. Education and Social Change (Sociology & Social Change). Buckingham: Open University Press; 2001.
2. Lupton D. Medicine as Culture: Illness, Disease and the Body in Western Societies . London : Sage Publications Ltd; 2003.
3. Moon G, Gillespie R. Society and health: an introduction to social science for health professionals. London: Routledge; 1995.

توضیح: علاوه بر منابع فوق سرفصل مطالب درسی ارائه شده در جلسات آموزشی بر اساس آخرین یافته های علمی و منابع دیگری که توسط اساتید ارائه دهنده درس معرفی می شوند جزو منابع اصلی درس در نظر گرفته خواهند شد.